

Pariisi opettaa

Sonja Anttila otti tämän upean kuvan: Eiffelin torni ja opiskelijat Maija Helaakoski (vas.) ja Saara Salminen.

Pyhäjoen lukion opintomatka 18. – 25.4. 2008

Pyhäjoen lukio
Pariisissa
Oppiaineet:
historia
kuvataide
äidinkieli ja kirjallisuus

Rakas, suloinen ystävä,
muistatko vielä
sinisen aamun riemukaaren alla,
kun auringon hoikat, kultaiset sormet
nousivat onnellisten silmiemme ylle?

Muistatko metron kohisevan holvin,
hien ja hajuveden tuoksun,
kiveen hakatun aurinkolinnun
ja ruusut kostealla kadulla?

Kirje

Suuren kaupungin unet elivät meissä,
värisevillä varjoilla oli oudon levottomat silmät,
muistatko vielä?

Rakas, suloinen ystävä,
ikäväitkö niin kuin minä
sinistä aamua Riemukaaren alla?
Mika Waltari (1928)

Opiskelijat:

Sonja Anttila
Mika Luoto
Saara Salminen
Emma Tuikkala

Mikko Haapakoski
Piia Martinmäki
Samu Sarpola
Laura Vetoniemi

Maija Helaakoski
Tytti Muurinen
Toni Solinen
Maaria Vuoti

Ohjaajat:

Paul Keski-Panula Sari Rintamäki

Mikko Haapakosken (vas.) ja Samu Sarpolan historian esitelmät kuulimme Riemukaaren alla.

Emma Tuikkala ja takana hämmöittää legendaarinen Mona Lisa. Louvre on maailman kuuluisimpia taidemuseoita. Opintomatalla teimme siellä kuvataiteen töitä.

Notre-Dame on Pariisin tunnus. Tässä kauniissa goottilaisessa katedraalissa käy enemmän turisteja kuin juuri missään muussa Ranskan kirkossa. Notre-Damen edessä "meidän tytöt" – eli pyhäjokista tyttöenergiaa. Vasemmalta Piia Martinmäki, Sonja Anttila, Maija Helaakoski, Emma Tuikkala, Saara Salminen, Tytti Muurinen, Maaria Vuoti ja Laura Vetoniemi.

Suomen Ranskan-instituutti houkuttelee ranskalaisia suomalaisen kulttuurin pariin

LAURA VETONIEMI
Kuulumiset

PARIISI. Suomen Ranskan-instituutti on toiminut Pariisissa jo 18 vuoden ajan. Instituutin toiminnan tavoitteena on tutustuttaa ranskalaiset suomalaisen kulttuuriin. Hyväksi onneksi instituutti sijaitsee Pariisin Latinalaiskorttelin vilkkaassa ympäristössä.

"Instituutin sijainti on niin loistava, että siitä ollaan kateellisia", paljastaa johtaja **Marjatta Levanto**. "Tällä alueella on useita elokuvateattereita, ravintoloita ja yliopistoja."

Latinalaiskorttelissa asuu lisäksi paljon nuoria, joita esimerkiksi instituutin elokuvatarjonta kiinnostaa. "Ranska on elokuvamaa. Ihmiset haluavat tutustua erilaiseen elokuvaan", Levanto toteaa. "Itse asiassa instituutti on perustettu vanhaan elokuvateatteriin ja siksi rakennus on ranskalaisille tärkeä."

Suomen opetusministeriö ylläpitää 17 instituuttia eri puolilla Eurooppaa niissä maissa, joiden kanssa on tehty kulttuurinvaihtosopimus. Vaikka Ranskan-instituutti kantaakin kulttuuri-instituutin nimeä, tuodaan siellä esille myös suomalaista tietoa.

Vaihtelevuutta instituutin ohjelmistoon ja imagoon saadaan vai-

tamalla johtajaa kolmen vuoden välein.

Tällä hetkellä johtajana toimiva **Marjatta Levanto** on töissä viimeistä vuottaan; hänen seuraajansa on jo valittu. "Instituutille on hyvä, että toimintaan saadaan uutta verta", Levanto sanoo. "Mutta johtajalle kolme vuotta on lyhyt aika tutustua maahan ja luoda suhteita." Johtajan työ on haastavaa, sillä sekä suomalainen että ranskalainen kulttuuri on tunnettava tarkasti. Täytyy tietää, mille yleisölle mikin ohjelma on sopivaa.

Levannolle on ollut korvaamatonta hyötyä hänen pitkästä urastaan museomaailmassa. Hän on pitkän linjan kulttuurielämän työntekijä ja kuvataiteen ammattilainen ja on virkavapaalla Valtion taidemuseosta.

Johtajana Euroopan kulttuurin pääkaupungissa

Instituutissa työskentely on itsenäistä, koska valtiovalan kontrolli ei rajoita sen toimintaa. Johtajalla on siis suuri vastuu päättää kaikesta. Levanto itse kuitenkin väittää olevansa yksi tiimin jäsenistä, eikä hän halua korostaa johtajan asemaansa.

"Johtajana olen halunnut tuoda esille myös niitä asioita, jotka Suomessa toimivat paremmin kuin

Ranskassa", hän kertoo. Instituutissa onkin esitelty muun muassa vammaisten liiton toimintaa, jotta Ranskassakin saataisiin vammaisten asemaa parantamaan ja ennakkoluulot poistamaan. "Suomi on Ranskaan verrattuna hyvin tasa-arvoinen maa", Levanto kehuu.

Levannon tuomia uudistuksia ovat myös instituutin Saisoon-lehti, joka antaa hyvän kuvan instituutin toiminnasta ja tarjonnasta. Myös neljä vuotta sitten ensi kertaa Pariisissa nähty uusi sirkus menestyy nyt hyvin maailmalla. "Vielä on kuitenkin paljon tekemistä", Levanto myöntää. "Suomea tunnetaan Ranskassa hyvin vähän. Edes sen tarkkaa sijaintia kartalla ei aina tiedetä, kuten ei sitäkään, että **Mika Waltari** ja **Nokia** ovat suomalaisia."

Levanto ihaillee ranskalaisia ihmisiä monessa suhteessa: "Ranskalaiset ovat kirjallisuutta rakastavaa kansaa. Täällä vanhat, luetut kirjat viedään takaisin kirjakauppaan muiden iloksi, eikä niitä jätetä itsekäästi kirjahyllyyn pölyttymään. Lisäksi ranskalaiset ovat loistavia seuraihmissä. Jo lapsena he ovat aktiivisia ja järjestäytyneitä keskustelijoita."

Suomi on ekskoottinen maa

Instituutti tarjoaa ranskalaisille mahdollisuuden opiskella suomen kieltä. Alkeiskurssin jälkeen on mahdollista suorittaa kurseja aina keskustelukurssiin saakka. Kurseille onkin enemmän tulijoita kuin pystytään ottamaan.

"Suomi on ekskoottinen ja haastava kieli. Olen törmännyt opiskelijoihin, jotka haluavat oppia puhumaan suomen kieltä niin, ettei heitä erota suomalaisesta", Levanto iloitsee. Tällä hetkellä ranskalaiset tuntevat hyvin **Aki Kaurismäen** ja **Arto Paasilinnan**. Kaurismäki onkin ainoa suomalainen ohjaaja, jonka tuotantoa levitetään Ranskaan. Paasilinnan suosion syytä Levanto ei aivan täysin käsitä: "Ehkä se johtuu siitä, että hänellä on loistava ranskalainen kääntäjä."

Vaikka johtaja instituutissa vaihtuu, on ohjelmaa suunniteltu jo pitkälle eteenpäin. "Syksyllä ovat esillä sekä saamelaiset että romanitaide", Levanto paljastaa. "On tärkeää, että Suomen kulttuurin eri piirteet tulevat esitellyiksi."

Marjatta Levantoa haastatteli Laura Vetoniemi (valkoisessa puserossa). Lukiolaiset kiittelivät Levannon luentoa havainnolliseksi ja eläväksi.

Ikimuistoinen kuukausi Pariisissa

LAURA VETONIEMI
Kuulumiset

PARIISI. Joulukuussa 2006 Helsingin Kallion ilmaisutaidon lukiossa valmistunut **Hanna Tiitinen** on jo ehtinyt kokea elämää Pariisissa. Nykyään Hanna asuu Tampereella, mutta hänen juurensa ovat Pyhäjoella: hänen äitinsä, **Erja**, on kotoisin Pyhäjoelta ja on omaa sukua **Muurinen**.

Keväällä 2005 lukion näytelmäprojekti vei Hannan Pariisiin esittämään ranskankielistä näytelmää. Projektin ansiosta näytelmän ohjannut **Ludovic Kerfendaal** tarjosi Hannalle ja kahdelle muulle lukiolaiselle mahdollisuuden tehdä lisää yhteistyötä hänen kanssaan.

"Vastasin tietenkin myöntävästi", Hanna muistelee: "Esitimme **Voltairein** romaaniin *Candide* perustuvaa näytelmää. Olimme mukana näyttelijäharjoittelijoina, muut olivat ammattilaisia."

Uuden projektin aikana Hanna asui Pariisissa kuukauden ja ehti harjoitusten lomassa tutustua kaupunkiin. "Me kaikki kolme asuimme ohjaajamme asuntoon kuuluvassa yksiossassa, ja tunnelma oli tiivis", Hanna nauraa. "Asunto sijaitsi yhdennessätoista kaupunginosassa ja kävelen pääsi oikeastaan mihin vain. Vaikka metrolla matkustamisessa on oma tunnelmansa, helpotti asunnon keskeinen sijainti elämää huomattavasti."

Kielitaito on kaiken a ja o

Hanna on opiskellut ranskan kieltä ala-asteelta lähtien. Kielessä häntä kiinnostaa sen kauneuden ohella myös ekskoottisuus ja käyttökelpoisuus ulkomailla. Lisäksi ranskan kieli oli vaihtoehtona englannin kielen

opiskelulle.

Ranskassa ihmiset ovat usein suomalaisia puheliaampia, ja he käyvät kiivaita keskusteluja. "Perusluonteeltaan ranskalaiset eivät juuri eroa suomalaisista, mutta he ovat itsetietoisempia kulttuuristaan, historiastaan ja itsestään", Hanna kertoo: "Keskustelukulttuuri on erilaista kuin Suomessa. Ranskassa puhutaan enemmän politiikasta."

Niin paljon paikkoja, joita jäi ikävä

"Aion ehdottomasti vielä joskus matkustaa takaisin Pariisiin", Hanna sanoo varmasti. "Parasta Pariisissa on eloisuus: kaikkialla on ihmisiä mihin tahansa vuorokauden aikaan. Kaupungista saa irti todella paljon vain kiertelemällä katuja ja istuskelemalla kahviloissa."

Siellä on niin paljon nähtävää, ettei kuukausi millään riitä kaikkeen. Toisaalta on myös ihanaa löytää omia kantapaikkoja, joissa jo muutamien käyntien jälkeen alkaa saada erikoiskohtelua", hän miettii.

Luontoa Pariisissa on kuitenkin vain vähän. Hanna arvelee, että juuri sitä suomalaisella tulisi ensiksi ikävä, jos oleskelu kaupungissa kestäisi pidempään. Puistotkin muistuttavat enemmän puutarhoja kuin metsiä. Mutta kukapa matkustaisi Pariisiin luontoa ihastelemaan.

Pariisi tarjoaa runsaasti muita virikkeitä ja nähtävää. Häntä viehättävät erityisesti Pariisin erilaiset kaupunginosat: "Lempipaikkoni olivat afrikkalaiskaupunginosa ja kiinalaiskaupunginosa, joissa tuntui kuin olisi ollut yhtäkkiä aivan eri maanosassa!"

Hanna Tiitinen pääsi ylioppilaaksi pari vuotta sitten. Hänen juurensa ovat Pyhäjoella, sillä Erja-äiti on kotoisin Pyhäjoelta ja on omaa sukua Muurinen.

Pojat ostivat lentotermarin kirjakaupasta pokkareita erästä kirjailija Juha Vuorisen kirjasarjasta. Ja lukemaan piti päästä heti. Nuorten lukuharrastus ei todellakaan ole laantunut. Samu Sarpolan lukuasento näyttää vaikealta.

Marjatta Levanto, Suomen Ranskan-instituutin johtaja Pariisissa, siteeraa ranskalaista kirjailijaa Colettea: "Pariisi on ainoa paikka maailmassa, jossa ei tarvitse yrittää olla onnellinen." Sitä vain on. Lause kertoo Levannon mielestä olennaisen. Kaupunki on, hengittää isoilla keuhkoillaan ja antaa itsensä.

Louvren pääsisäänkäynti on I. M. Peinin suunnittelema havahduttava lasipyramidin suuren Napoleonin sisäpihan keskellä. Vasemmalta Sonja Anttila, Tytti Muurinen ja Maija Helaakoski.

Outi Nyytäjä, kulttuurin monitoimimainen = tehosekoitin

PIIA MARTINMÄKI
Kuulumiset

PARIISI. 72-vuotias kirjailija-dramaturgi Outi Nyytäjä asuu miehensä, kääntäjä **Kalevi Nyytäjän** kanssa osan vuodesta Ranskassa. He asuvat puolet vuodesta Helsingissä Katajanokalla, puolet Atlantin rannalla Bretagnen kelttiläisessä maakunnassa.

Nyytäjät käyvät Suomessa muutamien kerran vuodessa, noin kuu-kauden kerrallaan ja palaavat taas Bretagneen. Heillä on ollut talo Le Conquetissa jo vuodesta 1990.

Outi Nyytäjä ei pidä siitä, että häntä kutsutaan kulttuurin monitoimimaiseksi: "Se kuulostaa minusta

samalta kuin tehosekoitin." Kuitenkin näin häntä voisi luonnehtia. Hän on tehnyt töitä sijaisopettajana, draaman/elokuvakäsikirjoituksen opettajana, kaunokirjallisuuden kääntäjänä, dramaturgina, esseistinä, kolumnistina, näytelmäkirjailijana, radio-ohjaajana, esitelmöitsijänä.

Lehtinainen Nyytäjä

Nyytäjä on kirjoittanut kolumneja Helsingin Sanomiin vuodesta 1997 ja Anna-lehteen vuosina 1997–2003. Näitä kolumneja on koottu kahteen kirjaan; "Maailman laidalta" (2002) ja "Heinäpaali roihuaa - näkyjä ja näke-

myksiä Bretagnesta" (2004). Kirjasaan "Menestys ja moraali" (2007) hän kyseenalaistaa menestysvalmennuksen, jonka tarkoituksena on muovata ihmisistä ihannetyöntekijöitä.

Dramaturgina

Nyytäjä on opiskellut kielten maisteriksi (ranska, saksa, estetiikka) Helsingin yliopistosta. Dramaturgiaa hän opiskeli Berliinissä ja Leipzigissa.

"Olen oppinut dramaturgiaa työnsäni radioteatterissa ja opetustyössä Teatterikorkeakoulussa ja Ruotsissa

Dramatiska Institutetissa ja ennen kaikkea kirjoittamalla", hän kertoo ja lisää: "Dramaturgian opiskeleminen kestää koko elämän ajan." Dramaturgien työnä on etsiä, ehdottaa ja valita tekstejä ja sovittaa niitä näyttämölle. "Tärkeintä on lukutaito ja rakenteen taju. Sitten pitää tuntea kieltä ja draamaa sekä ymmärtää kirjoittajan oma laatu."

Tarve sanoa

Kolumnien kirjoittaminen lähtee siitä, että tulee tarve sanoa, analysoida ja kommentoida. "Helsingin Sanomiin minut pyysi **Jukka Kajava** ja Anna-lehteen toimituspäällikkö **Sirpa Numminen**, Kotimaahan päätoimittaja ja Koelypsyy (nyt Elo) kaiki toimitus - ehkä tyyliini miellytti heitä", Nyytäjä mieltää.

Ranskassa hän kirjoittaa mielellään "makuuhuoneen ikkunan ääressä herra Tromeurin valmistamalla kirsikkapuisella pöydällä". "Halu välittää sanottavani ja kirjoittamisen vaikeus sai minut tarttumaan kynään. Mielenkiintoisinta ja vaikeinta on kirjoittaminen. Esseet, kirjat ja draama ovat minulle tärkeimmät."

Hyvän kirjoitustaidon saavuttamiseksi pitää olla utelias, ottaa selvää asioista ja harjoitella tyyliä. "Ideoitahan on maailmassa vaikka lehmät söis!" hän naurahtaa ja kertoo, että hänelle tulee liikaakin - "pitäisi rajoittaa".

Ranska kiinnostaa Nyytäjää, koska hän on opiskellut ranskan kieltä, tuntee sen kirjallisuutta ja elokuvaa, joista klassikot ovat hänen mielestään yhä parhaita. Mutta mikä taitteen laji häntä eniten viehättää? "Kirjallisuus, teatteri ja radio. Yhtä lailla."

Maailman laidalla

Nyytäjät viihtyvät Bretagnessa. Paikka on nimeltään Finistère, "finnis terrae" eli maailman ääriaita. Maailman laidalta se voi tuntuakin, sillä vain parin sadan metrin päästä Nyytäjien talosta Atlantin aallot paiskautuvat rantakallioihin.

"Eräänä päivänä ystäväni äkkiä kysyi: "Mikset sinä koskaan ole käynyt Bretagnessa?" Hän vietti siellä kaikki kesät. Minä en tiennyt Bretagnesta mitään. Muutamaa vuotta myöhemmin löysin itseni Bretagnesta. Siitä se alkoi eikä lopu. Viimeisin ja rohkein askel olisi hautapaikan ostaminen Lochristin hautausmaalta. Siinä vielä epäroin, koska se olisi suurempi asia kuin kansallisuuden vaihtaminen", hän selittää.

"Täällä ei tapahdu koskaan mitään. Tai niin ainakin luulen joka aamu noustessani. Mutta kun päivä on päässään, se on tuntunut hengästyttävältä. Tavalliset pikkutapahtumat, ihmisille sattuneet onnen ja onnettomuuden asiat tulevat täällä oudon liki. Ranskalaiset ovat aika tavallisia, kiinni totutuissa rutiineissa, usein ujoja ja ihan siedettäviä", Nyytäjä kuvailee.

Elämä Ranskassa on arkista: kirjoittamista ja ruoanlaittoa. "Jos kunto on hyvä, teen puutarhatöitä. Istun talon edessä tuolilla ja katseen kissojamme. Minä rakastan tätä seutua. Tänne muutettuani tajusin, että minä, yli-ikäinen erakkotyttö, joka en ole koskaan kuulunut mihinkään, kuulun jonnekin. Minulla on täällä maa, talo, puutarha, kiviäitä ja identiteetti. Täällä saan rauhassa

olla vanha ja omituinen eikä minun tarvitse yrittää olla älykäs ylitse omien kykyjeni."

"Täällä viehättää ihmisten yhteiskunnallinen valppaus ja rohkeus", Nyytäjä kertoo. Ranskassa köyhyys näkyy enemmän: mellakoidaan ja pystytetään asunnottomille teltoja. Hänen mielestään Ranskassa on kodikasta se, että näkee juntteja: "Helsingissä pitää aina olla niin urbaani." Kysymykseen, kumpi maa on Nyytäjälle mieluisampi, hän vastaa: "Tasapeli. Tykkään asua kahdessa maassa. Tulee tarpeeksi pulmapaikoja, ja se pitää vanhan virkeänä."

Sisua ja faustisuutta

Eläkeikä ja fyysiset heikkoudet eivät ole lannistaneet tarmokasta tekijää. Nyt hän kysyempi kuin koskaan. Työn alla on käsikirjoitus kirjailija-politiikko Hella Wuolijoes-ta kertovaan elokuvaan, näytelmä ja kaksi esseekirjaa, joiden aiheina ovat vanhuus ja teatteri.

"Jokainen ihminen tarvitsee menestystokokemuksen. Minulla on kunnianhimoa itseni suhteen. En ole vielä saanut lopullista selvyyttä siitä, olenko minä kirjailija, näytelmäkirjailija vai ajattelija – se varmuus tässä pitäisi vielä saada ennen kuolemaa."

Nyytäjä on perfektionisti: "Minulla on hinku saada kirjoitettua joko näytelmä, esse tai muu teos, jossa aihe, sisältö, rakenne ja kieli olisi-ivat sellaisia, että kykenisin teoksen itse hyväksymään. Sen pitäisi olla lajissaan merkityksellinen teos, joka uudistaisi jotain taiteenlajia ja jäisi elämään."

Outi Nyytäjältä kukaan ei enää kysy, milloin hän jää eläkkeelle, vaan mitä hän tekee seuraavaksi.

Mirja Bolgár, kirjallisuuteen perehtynyt kulttuuritoimittaja

MAIJA HELAAKOSKI
Kuulumiset

PARIISI. Mirja Bolgár on toiminut Suomen epävirallisena kulttuurilähettiläänä Ranskassa 50-luvulta lähtien. Hän on toiminut muun muassa kirjallisuusarvostelijana, esseistinä sekä kääntäjänä ja esitellyt Suomen kirjallisuutta Ranskassa ja päinvastoin.

Opinnot Suomessa ja Pariisissa

Bolgár on opiskellut tyttönor-maalilyseossa Helsingissä, sitten kieliä, etenkin ranskaa ja englantia Helsingin yliopistossa, kunnes sai stipendin Ranskaan.

"En ajatellut nuorena muuta kuin opintoja. Rakastin ranskan kieltä jo varhain. Valitsin sen lyseossa englannin sijasta. Halusin myös opiskella Ranskan kulttuuria", hän kuvailee opintojaan.

"Tulin ensimmäisen kerran Pariisiin vuoden 1948 lopulla nuorena yliopilaana", Bolgár kertoo.

Aluksi hänellä oli suunnitelmassa tulla Pariisiin vain opiskelemaan, mutta hän jäi kaupunkiin pidemmäksi aikaa: "Suoritin loppututkintoni Sorbonnen yliopistossa. Piti opiskella ja nähdä mahdollisimman paljon. Niin moni asia viehätti minua Pariisissa, että jäin tänne loppututkintoni jälkeen ja menin naimisiin unkarilais-syntyperisen **László Bolgárin** kanssa."

Bolgárista tuli ranskalaiseen kirjallisuuteen perehtynyt kulttuuritoimittaja. Hän on sanonut, että jokin

korkeampi voima ajoi hänet sodan loputtua Pariisiin ja myös kirjallisuus vei hänet mennessään

Monipuolinen ura

Bolgár on tavannut ja haastatellut uransa sekä elämänsä aikana useita ranskalaiskirjailijoita muun muassa **Marguerite Yourcenaria**, **Roger Caillosia**, **Julia Kristevaa**, **Edgar Morinia**, **Eugene Ionescoa**...

Hän on kääntänyt ranskan kielelle muun muassa **Veijo Merta**, **Paavo Haavikko** sekä **Juhani Peltosta**. Bolgár on myös kääntänyt ranskan kielestä suomeen monia runoilijoita sekä prosaisteja, esimerkiksi **Marguerite Duras**'ta ja aikansa kuuluisaa feministiä **Simone de Beauvoiria**.

"Kääntäjän työ on sekä raskasta että antoisaa. Parasta siinä on juuri toiseen kulttuuriin tutustuminen." Hän on kirjoittanut myös suomalaisiin lehtiin: muun muassa Suomen Kuvalehteen, Parnassoon, Kalevaan ja Nykypäivään. Bolgár on puhunut ja esitelmöinyt kirjallisuudesta sekä Suomessa ja Ranskassa.

Simone de Beauvoirin Bolgár tapasi useita kertoja 70- ja 80-luvulla. Hän on kääntänyt de Beauvoirilta Murtunut nainen, Mandariinit 1 ja 2 sekä Vanhuus, joka on tämän yksi tärkeistä pääteoksista. "Simone de Beauvoirin Vanhuus opuksen kääntäminen oli aikamoinen urakka. De Beauvoir oli mielestäni ihailtava ja tarmokas, filosofina ehkä tärkeämpi

kuin **Sartre**."

Bolgár on julkaissut ranskalaisesta kulttuurista neljä tietoteosta, jotka ovat Rinnakkaiseloa (1967), Pariisin päiviä, kirjoja ja kirjailijoita (1969), Sanat että tietäisimme (1975), Varjo vai kevyt valo (1980) ja proosateos Kaikki tuo jota ikäväksi kutsut (1998).

Bolgár tunnetaan Pariisin suomalaispiireissä sivistyneisyydestään: hän seuraa tarkkaan kirjallisuutta eikä arkaile sanoa mielipiteitään. Hänessä on paljon ranskalaista, hienostuneen hillittyä, jotain pidättäytyvää mutta samalla jotain älyllistä. Bolgár sanoo olevansa enemmän tunne- kuin älyihminen.

Bolgárin Pariisi nykypäivänä

Pariisissa Bolgár on viettänyt ja elänyt monta vuosikymmentä: "Totta kai Ranskassa olo on muuttanut minua, vaikka tunnen itseni pohjimmiltaan suomalaisiksi. Kuitenkin Ranskan kulttuuriin sopeutumiseksi tarvittaisiin toinen elämä."

Nykyään hän ei pidä Pariisista yhtä paljon kuin vuosia sitten, koska siellä on paljon tungosta, lakkoja ja mielenosoituksia.

Bolgárin kaikki lapset sekä lapsenlapset ovat Ranskassa. Hänellä on toinen koti myös Helsingissä, mutta suurimman osan vuodesta hän viettää Pariisissa. Bolgár palaa aina kesäisin takaisin Suomeen, jonne hänen lapsensakin tulevat usein.

Mirja Bolgárin Pariisin opintomatkan piti olla lyhyt, mutta se kesti miltei koko elämän.

Kodin Kuvalehden päätoimittaja Leena Karo: ”Toimittaja on nykyisin moniosaaja”

KUULUMISET

PARIISSI. Kodin Kuvalehden päätoimittaja **Leena Karo** sai toimittajakoulutuksen Sanoma Osakeyhtiön omassa toimittajakoulussa, 2. vuosikursin oppilaana: ”Vuonna 1968 kurssille oli 750 hakijaa, 16 otettiin, joista minä yksi onnellinen. Siihen aikaan Sanomiin ei juuri muuta tietä ollutkaan kuin Toimittajakoulu!”

”Olin koulussa hyvä kirjoittaja ja aavistin jo varhain, että jotakin kirjoittamisen kanssa haluaisin tehdä. Kirjailija/ kustannustoimittaja/äidinkielenopettaja? Jo 12-vuotiaana olen kirjoittanut päiväkirjaani, että haluan toimittajaksi, vaikka silloin oikein tiennyt, mitä kaikkea toimittaja tekee”, hän miettii

Leena Karo on työskennellyt Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa, Me Naiset -lehdessä, Jaana-lehdessä ja Kodin Kuvalehdessä.

”Ulkomailla asuessani kirjoitin säännöllisesti Hesariin (haastatteluja, ihmisten arjesta jne.) ja tein sinne myös kolumneja useita vuosia.

Pistädyin Helsingin kaupungilla, jossa käynnistin kaupungin tiedos- tushden ja tein yhteiskunnallista mainontaa”, hän kertoo urastaan.

Esimieheksi, päätoimittajaksi

”Ensimmäinen esimiespaikkani oli tämän saman konsernin Yritysjulkaisuissa, joissa pääsin myös konkreettisesti seuraamaan kustannuksia”, Karo kertoo.

Vuodesta 1994 hän on toiminut Kodin Kuvalehden päätoimittajana.

”Päätoimittajana en enää tee juttuja, pelkäästään pääkirjoituksen joka toinen viikko ilmestyvään lehteemme.”

Päätoimittajalla ei ole aikaa työviikon aikana, joten useimmiten hän kirjoittaa pääkirjoituksen kotona lauantaiaamuna: ”Muutenkin minusta tuntuu, että toisinaan teen kuusipäiväistä viikkoa. Työtä (luemista, kokousten valmistelua, kirjoittamista) jää helposti viikonloppuun ja iltoihin, kiireistä riippuen.”

Pääkirjoituksiin Karo saa tieteen vinkkejä muista lehdistä: ”Luen päivä- ja aikakauslehtien lisäksi järjestö- ja kulttuurilehtiä, seuraan 50 - 60 ulkomaista lehteä, saksalaisia, englantilaisia, ranskalaisia ja

amerikkalaisia.” Hän tapaa ihmisiä, on valpas: ”Maailma on täynnä mielenkiintoisia ilmiöitä ja ideoita! Seuraan, mistä puhutaan, mikä ihmisiä arjessaan askarruttaa.”

Mielenkiintoisin työtehtävä Karolle on ehdottomasti ollut tämä Kodin Kuvalehden päätoimittajuus: ”Olen ollut yli 14 vuotta päätoimittajana, kehittänyt lehteä, rekrytoinut hyvää väkeä ja kokenut yhtä aikaa kovaa ja kilpailtua aikakauslehtibisnestä sekä nähnyt, miten lehti on noussut Suomen suurimmaksi naisten ja kodin lehdeksi. Ja pysynyt sellaisena kovasta kilpailusta huolimatta!”

Päätoimittaja haastatteli tänään nuoria graafikoita, jotka hakivat Kodin Kuvalehden töihin: ”Hyvä mieleni johtuu varmaankin siitä, että tänään paikalla kävi se, joka saa todennäköisimmin avoinna olevan paikan.”

”Nyt iltapäivällä katsoimme heinä-elokuun lehtien täitöpohtia ja suunnitelmia, pähkäilimme kesän 2009 suuria ruokajuttuja, jotka kuvataan jo tänä keväänä sekä mietimme hyviä henkilöitä Äidit ja tyttäret

–sarjaamme”, hän kertoo lehden tulevaisuudesta.

Toimittajalla tulee olla erinomainen yleissivistys

Toimittajan työ on vuosikymmenten aikana muuttunut paljon. Toimittajahan on Karon mielestä nykyään moniosaaja, jolla sosiaalisten taitojen ja hyvän kuulemisen ja kirjoittamisen taidon lisäksi tulee olla valmiutta ja avoimuutta alati muuttuvaan maailmaan ja sen vaikutuksiin omaan työhön.

Hyvä toimittaja on erinomainen kirjoittaja, sosiaalisesti valpas tyyppi, jolla on erinomainen yleissivistys: ”Nykymaailmassa pitää olla myös muutosmyönteinen ja ymmärtää erilaisten mediabrandien vaatimukset.”

”Jos edelleen olisin toimittaja, tekisin samanlaisia juttuja kuin tein aiemmin toimittajana. Olen kiinnostunut ajankohtaisista ilmiöistä, perheestä, ihmisten välisistä suhteista, työelämästä, ruuasta, kulttuuriasioista,

kansainvälisyydestä, ulkomaalaisista täällä ja suomalaisista muualla....”, hän miettii.

Toimittajan töissä ulkomailla

”Olemme mieheni kanssa asuneet vuoden Bostonissa ja perheenä olemme olleet kaksi vuotta Bonnissa, neljä vuotta Pariisissa, neljä ja puoli vuotta Washingtonissa ja viimeksi työskenteli Pariisissa ja minä Helsingissä, reissasimme tätä välttäen jatkuvasi kolmen ja puolen vuoden ajan..”, Leena Karo kertoo.

Pariskunnan lapset ovat aika kansainvälisiä, puhuvat sujuvasti useita kieliä ja liikkuvat nyt aikuisina joustavasti ulkomailla ja kansainvälisissä tehtävissä.

Karo asui Pariisissa neljä vuotta ja nyt toisella kerralla vain viikonloput ja lomat.

”Kirjoitin ranskalaisten perhe-elämästä, työelämästä, lapsista, lomista, synnyttämisestä, ikääntymisestä; haastattelin julkisuuden ihmisiä,

erilaisia virkamiehiä ministereistä valtuutettuihin, tein ravintolajuttuja yms. yms. yms. Kaikki Hesarin eri sivuille. Lisäksi minulla oli kerran kuussa ilmestynyt kolumni ”Täällä Pariisi”.

Parasta Pariisissa

”Rakastan Pariisin kaunista ympäristöä ja elegantteja pieniä kaupunkia ja kiva tunnelmaa, sitä kaipaava Suomessa.

Opimme antamaan hyvin valmistetulle ruualle arvoa ja kunniottamaan yhdessä ruokailua. Aloimme syödä jälkiruokia silloin, kun asuimme Pariisissa ensimmäistä kertaa.”

Leena Karon mielestä parasta Pariisissa on ehdottomasti ranskalaisten suhtautuminen ruokaan ja kokkaamiseen, estetiikka; kauniit talot ja kadut, ihmisten pukeutuminen ja liikkeiden näyteikkunat, ruokatorit, erikoiskaupat, Bon marche -tavaratalo, keskustan kahvilaalälmä, mukavat kutsut ranskalaisten luona, hyvät aikakauslehdet, muutamata sydämelliset ranskalaiset ystävät...

Pyhäjoen lukionuoret kohtasivat toimittajapariskunnan Leena Karon ja Seppo Toivosen Pariisissa Saint Sulpicen torilla. He hyvin mielellään kertoivat työkuviostaan nuorille. Vasemmalta Leena Karo - ja opiskelijoista Piia Martinmäki, Saara Salminen, Emma Tuikkala, Maija Helaakoski ja Toni Solinen.

Toimittaja, valtiotieteen maisteri Seppo Toivonen on toiminut Yleisradion palveluksessa eri tehtävissä vuodesta 1970 ja ollut muun muassa ulkomaankirjeenvaihtajana Bonnissa, Pariisissa ja Washingtonissa. Vasemmalta Maaria Vuoti, Mikko Haapakoski ja Mika Luoto kuuntelemassa, minkälaisista toimittajan työ 70-luvulla.

Lasse Pöysti: ”Parasta Pariisissa on Pariisi”

EETU KUPULISOJA, SAMU SARPOLA
Kuulumiset

PARIISSI. Lasse Pöysti on näyttelijä, ohjaaja, teatterinjohtaja ja käsikirjoittaja. Hän syntyi 24. tammikuuta 1927 Sortavalassa, Laatokalla.

Elämänsä vaiheita Pöysti ei ole pelkäästään viettänyt Suomessa, vaan hän on myös asunut paikassa, jonne opintomatkamme kohdistui/sijoittui. Vuosien asumisen jälkeen Pariisi on kaupunkina tullut hänelle tutuksi. Nykyään, 81-vuotiaana, Lasse Pöysti asuu Helsingin Lauttasaarassa.

Lasse Pöysti kiinnostui Ranskasta, kun hän oli 10-vuotias. Ylioppilastutkinnon jälkeen hän liittyi Helsingissä toimineeseen ranskankieliseen harrastajateatteriseurueeseen. Pöystille tämä mahdollisuus oli tärkeä, sillä näin hän oppi kielen aidoilta ranskalaisilta. Oppimista vahvisti vielä se seikka, että kommunikoidakseen ranskalaisten kanssa, oli pakko

käyttää ranskaa.

Vapaa-aikaa ei käytettäväksi juuri jäänyt, mutta halu ranskalaisista oli sitäkin vahvempi: ”Innostuin Ranskasta, ranskalaisista ja niiden kielestä jo 8-10-vuotiaana ja halusin joskus oppia kielen niin, ettei minua ulkomaalaiseksi tunnistettaisi.”

Vuonna 1950 Pariisiin

Vuonna 1950 Pöysti saapui ensimmäisen kerran Pariisiin. Tuolloin hän oli 23-vuotias, stipendin saanut näyttelijä. Hänelle oli kaavailtu jopa kansainvälistä uraa teatterimaailman syövereissä, ja Pariisi oli maailman teatterikeskus. Pöysti kuitenkin jätti tilaisuuden käyttämättä.

Siitä huolimatta Pariisin rakastaja tuntee Ranskan näytelmäkirjallisuuden melkein yhtä tarkasti kuin omat taskunsa. Lisäksi suhteitakin tuli sidottua: ”Olen tuntenut useita huomattavia kulttuurihenkilöitä.”

Koska minkäänlaista ongelmaa ranskan kielitaidon kanssa ei ilmennyt, hän saikin toimia erinäisissä radion puhe- ja lausuntatehtävissä.

Ranskalainen elämäntyylillä on uokannut Pöystin persoonallisuutta runsaasti. Perisuomalainen ujous ja hiljaa oleminen eivät kuulu Lasseen – hän haluaa keskustella, olla hauska, olla ystävällinen ja ilmaista rohkeasti omat mielipiteensä: aivan kukaan aito ranskalainen konsanaan. Hän on omien sanojensa mukaan oppinut myös rakkautta ja läheisyyttä toisiin ihmisiin - sekä pikkuikeilyn.

Tänä päivänä Pöysti ei ole niin hyvin perillä ranskalaisesta teatterielämästä, niin kuin oli 50-luvulla. Hän kuitenkin arvioi ranskalaisen teatterin olevan intellektuaalisempaa ja monitasoisempaa kuin Suomessa. Yksityiset teatterit eivät Ranskan

maalla kerro koko totuutta – ne ovat vain leimaa antavia.

90-luvulla, Ranskan valtion hallinnollisten säännösten seurauksena Pöysti ei voinut jäädä Pariisiin pidemmäksi aikaa: ”Muutin Pariisiin vuonna 1991, mutta jouduin sitten verotussyistä palaamaan virallisesti Suomeen.” Suomessa ollessaan Pöysti yrittää parhaansa mukaan lukea ranskan kielistä kirjallisuutta, sanakirjaa apuna käyttäen.

Ullakkokämpä Pariisissa

Kun aikaa asunnolla viettämiseen ei paljoa kertynyt, kelpasi asunnoksi 13m² ullakkohuoneisto Pariisin viidennestätoista kaupunginosasta. Pienellä nikkaroinnilla Pöysti sai aikaan pienen, mutta viihtyisän kodin.

Nykyäänkin Pöystillä on asunto Pariisissa, samaisessa viidennessä-

toista kaupunginosassa. Siellä hän ei kuitenkaan harmikseen ehdi viettää niin paljoa aikaa kuin haluaisi; työ Suomessa estää.

Lopuksi näyttelijä Pöysti toteaa, että Pariisissa on parasta Pariisi. Sitä ei ole muualla.

